

O knjizi *Prezimana potkalničkoga Prigorja*

Što znači moje prezime? Kad se javljaju prezimena u našem kraju? Koja su najčešća prezimena u potkalničkom Prigorju? Čime su motivirana prezimena? Postoje li autohtona prezimena potkalničkoga kraja? Koja su se prezimena s vremenom ugasila? Na sva ta pitanja dr. Puškar odgovara u svojoj prvoj monografiji koja sadrži preko 500 stranica.

Na temelju 136 različitih povijesnih izvora (matica rođenih, umrlih, krštenih, vjenčanih, matica obitelji, stališa duša, popisa stanovništva, obračuna poreza, privilegija cehova...) uspio je potvrditi sveukupno 1360 prezimena grada Križevaca i okolice koja se kontinuirano javljaju više od stotinu godina, od kraja 14. st. pa sve do današnjeg dana, ali i preko 1000 prezimena koja se javljaju nekoliko puta, ali s kontinuitetom manjim od stotinu godina.

Među prezimenima s kontinuitetom pojavnosti od sto i više godina utvrdio je gotovo 190 prezimena koja se u velikoj mjeri ili gotovo isključivo javljaju na području potkalničkoga Prigorja i 100 prezimena koja su se u nekome trenutku ugasila, tj. koja se u današnje vrijeme više ne javljaju u popisima. S obzirom na različite suvremene društvene procese poput pada nataliteta i povećanja emigracije uspio je utvrditi gotovo 100 prezimena s jednim jedinim nositeljem koja su u današnje vrijeme na rubu gašenja.

Sva se prezimena potkalničkoga Prigorja mogu svrstati u četiri motivacijske grupe: prezimena motivirana osobnim imenom (npr. Adamić, Lovrić, Vukić), nadimkom (npr. Ban, Mamek, Vrabec), nazivom zanimanja (npr. Bubnjar, Sokač – 'kuhar', Puškar) te etnikom ili etnonimom (npr. Fodroci < Fodrovec, Orehovački < Sv. Petar Orehovec, Zagorec < Zagorje). Najviše su potvrđena upravo prezimena motivirana osobnim imenom (44,42 %), dok za 3 % prezimena nije bilo moguće utvrditi značenje.

Dr. sc. Krunoslav Puškar primijetio je i sve veće javljanje dvostrukih prezimena u posljednje vrijeme, koja si znaju nadjenuti i muškarci nakon vjenčanja.

Uvidom u etimologiju i etiologiju prikupljenih prezimena, utvrđen je jezično poprilično heterogen prezimenski korpus, pri čemu su u osnovi prezimena, izuzmu li se prezimena s osnovom latinskog ili grčkog podrijetla, najčešćiji germanizmi i hungarizmi, čime je potvrđen velik intenzitet njemačko-hrvatskih i mađarsko-hrvatskih jezičnih dodira.

Korpus od 1360 prikupljenih prezimena mnogo je tako otkrio o povijesti potkalničkoga Prigorja: koja su se osobna imena i nadimci nadijevali, koja su zanimanja postojala i odakle su se doseljavali stanovnici potkalničkoga Prigorja. Štoviše, na temelju preko 8500 prezimenskih potvrda moguće je pratiti širenje potkalničkih prezimena iz jednog naselja u druga potkalnička naselja tijekom stoljeća, ponajviše iz okolnih sela u Križevce.

O autoru

dr. sc. Krunoslav Puškar

Krunoslav Puškar rođen je 31. ožujka 1986. godine. Nakon završene Gimnazije Ivana Zakmardija Dijankovečkoga u Križevcima 2005. upisuje studij anglistike i germanistike pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Po završetku studija, 2012. upisuje poslijediplomski doktorski studij lingvistike pri istome fakultetu.

Izlagao je na dvadesetak znanstvenih i stručnih skupova u Hrvatskoj i inozemstvu, a dosad je objavio tridesetak znanstvenih i stručnih članaka u domaćim i međunarodnim časopisima. Akademske godine 2009./2010. osvojio je Rektorovu nagradu za samostalan istraživački rad pod nazivom *A comparative study of FL anxiety among majors of English and*

German. Osim onomastikom, autor se u svome dosadašnjem znanstvenom radu bavio i dijalektologijom, leksikologijom, teorijom i praksom lingvistike jezičnih dodira, sociolingvistikom, esperantologijom, interlingvistikom te usvajanjem stranog jezika. Omiljene su mu teme istraživanja kajkavština i različiti jezični aspekti lokalnih kajkavskih govora, posebice onomastički, što se može vidjeti i po ovoj monografiji temeljenoj na njegovoj disertaciji naziva *Antroponimija potkalničkoga Prigorja*, a obranjenoj u listopadu 2021. godine.

Živi i radi u rodnim Križevcima. Od 23. siječnja 2021. sretno je oženjen suprugom Matejom.

O predstavljacima

prof. dr. sc. Anđela Frančić

Anđela Frančić rođena je 8. rujna 1961. u Prelogu. Osnovnu je školu završila u Svetoj Mariji (Međimurje), a srednju (Pedagoški obrazovni centar „Bogdan Ogrizović”) u Zagrebu. Na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirala je (1985.), magistrirala (1992.) i doktorirala (1999.).

Nakon završetka studija (Južnoslavenski jezici i književnosti) radila je u Zavodu za hrvatski jezik (danas Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje), a od 2002. zaposlena je na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (Odsjek za kroatistiku, Katedra za dijalektologiju i povijest hrvatskoga jezika), gdje predaje povijesnojezične i onomastičke kolegije. Od 2016. redovita je profesorica u trajnome zvanju. Sudjelovala je na brojnim znanstvenim skupovima u Hrvatskoj i u inozemstvu.

Članica je suradnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, predsjednica Odbora za onomastiku Razreda za filološke znanosti HAZU, članica Odbora za normu hrvatskoga standardnog jezika HAZU te glavna i odgovorna urednica Akademijina časopisa *Folia onomastica Croatica*. Hrvatska je predstavnica u Međunarodnome slavističkom komitetu, članica Onomastičke komisije pri tome *Komitetu*, članica Savjeta za jezik i govor Hrvatske radiotelevizije, Glavnoga odbora Matice hrvatske, ICOS-a (*International Council of Onomastic Sciences*), Kajkavskoga spravišča i Hrvatskoga filološkog društva.

prof. dr. sc. Velimir Piškorec

Dr. sc. Velimir Piškorec (1966.), diplomirani germanist i anglist, redoviti je profesor u trajnome zvanju te predstojnik Katedre za njemački jezik Odsjeka za germanistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Doktorsku disertaciju o germanizmima u govorima đurđevečke Podravine obranio je 2001. godine. Stručno se usavršavao na sveučilištima u Austriji i Njemačkoj.

Član je uredništva časopisa *Suvremena lingvistika* te Upravnog odbora njemačkoga Društva za interlingvistiku (*Gesellschaft für Interlinguistik*). Težišta znanstvenoga interesa su mu sociolingvistika, dodirno jezikoslovlje s fokusom na hrvatsko-njemačkim/austrijskim jezičnim i kulturnim dodirima, jezična biografistika, ekolingvistika, dijalektna geografija, interlingvistika, povijest filologije i esperantologija.

Dobitnik je Državne nagrade za popularizaciju znanosti za 2015. za dva zvučna atlasa hrvatskih mjesnih govora te interaktivnu izložbu *Od gojzerice do dindrlice. Austrijacizmi i germanizmi u hrvatskome*. Objavio je četiri znanstvene monografije te dvjestotinjak znanstvenih i stručnih radova, recenzija i prijevoda.

O glazbenici

Tamara Perc, prof. savjetnik

Tamara Perc diplomirala je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, smjer gitara. Nakon toga završava postdiplomski studij u Maastrichtu (Nizozemska). Radi kao pedagog već 20-ak godina, a trenutno kao profesorica gitare u GŠ Vatroslava Lisinskog u Zagrebu. S učenicima osvaja brojne državne i međunarodne nagrade.

Članica je žirija na međunarodnim i državnim natjecanjima. Svira u komornom ansamblu Laurum s kojim nastupa diljem Hrvatske te snimaju zajednički nosač zvuka pod istim imenom. Nastupa i kao solo izvođač na raznim događanjima te u duu s kantautoricom Romanom Orešnik, sopranisticom Vedranom Zrnić te sa ženskom klapom Cesarice.

Vodi dva zbora mladih, zbor mladih Crisinus (2004. – 2014.) i SKAC zbor (2014. – 2019.), s kojima također snima nosač zvuka na kojoj se nalaze i njene autorske skladbe. Trenutno svira u zboru Hrid.